

ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ BÖLÜMÜ

KAYNAŞTIRMA NEDİR ?

Kaynaştırma:

- ◆ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin
 - ◆ Akranları ile birlikte
 - ◆ Eğitim ve öğretimlerini
 - ◆ Bütün kademelerde sürdürme esasına dayanan,
 - ◆ Destek hizmetlerinin sağlandığı
- özel eğitim uygulamalarıdır.

- Başka deyişle engelli bireylerin engeli olmayan bireylerle eğitsel ve sosyal olarak bütünleşmesini sağlama işlemidir
- Her insanda olduğu gibi özel eğitime muhtaç birey de sevilme, takdir edilmek, beğenilmek, değer görmek ve kimseye bağımlı olmadan yaşamak ister .
- Bu onların en doğal hakkı olduğu gibi, toplumsal bütünlüğün ve kalkınmanın temelidir.
- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylere verilen eğitimin niteliği ne kadar iyi olursa olsun sonuçta onu, içinde yaşadığı toplumun bir üyesi haline getirmiyor ve kabul görmesini sağlamıyorsa verilen eğitim işe yaramayacaktır.
- Bu nedenle kaynaştırma eğitimi her türdeki özel eğitime ihtiyacı olan bireyin devam ettiği okullarda bir hizmet alanı olarak görülmesini ve bazı tedbirlerin alınmasını gerektirmektedir.

Kaynaştırmanın Amacı

- ◆ Çocuğu normal hale getirmek değil,
- ◆ Onun ilgi ve yeteneklerini
- ◆ En iyi şekilde kullanmasını sağlamak
- ◆ Toplum içinde yaşayabilmesini kolaylaştırmaktır.

Tarihçesi

- ◆ Tarihe bakıldığında engellilerin normal gelişim gösteren akranlarından ayrı olarak özel eğitim okullarında veya özel eğitim sınıflarında eğitildiği görülmektedir .
- ◆ İkinci dünya savaşı sonrası 1950'li yıllarda çok nadir dile getirilmeye başlanan engelli bireylerin engelli olmayan yaşlılarıyla aynı eğitim ortamını paylaşması fikri 1960'lı yıllarda giderek daha fazla taraflar bulmaya başlamıştır.
- ◆ Bu dönemde yapılan araştırmalarda bu öğrencilerin bir çoğuna normal sınıflarda okuma hakkı verildiğinde normal akranlarıyla ilişki kurabildiği ve sınıf aktivitelerine katılabildikleri görülmüştür.

Hareketin öncülüğünü ise engelli bireylerin ebeveynleri başlatmıştır. Bu dönemlerde dünyada kaynaştırılmaya başlayan ilk engel grubunu görme engelliler oluşturmuştur.

Dayanağı

- ◆ 573 sayılı “Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükümünde Kararname” (Madde 12) (30.05.1997)
- ◆ Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği
- ◆ Anayasa (Madde 42)

KAYNAŖTIRMA EğİTİMİNİN İLKELERİ

- ◆ Özel eğitime ihtiyacı olan bireyin akranlarıyla aynı kurumda eğitim görme hakkı vardır.
- ◆ KaynaŖtırma, özel ve genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır.
- ◆ Hizmetler yetersizliğe göre değil, eğitim ihtiyaçlarına göre planlanır.
- ◆ Karar verme süreci aile-okul-eğitsel tanılama sürecine göre gerçekteŖir.
- ◆ KaynaŖtırmaya erken baŖlamak esastır.
- ◆ KaynaŖtırmada bireysel farklılıklar esastır.
- ◆ Duyu kalıntısından yararlanmak esastır.
- ◆ Gönüllülük,sevgi,sabır,gayret gerekmektedir.
- ◆ Eğitim normal insanlarla ve doğal ortamlar da verilmelidir.
- ◆ Eğitim, bireyi toplumun bir parçası haline getirmeyi amaçlar.

KAYNAŖTIRMA EğİTİMİNİN YARARLARI

- Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireylere,
- Normal Çocuklara,
- Ailelere,
- Öğretmenlere yararları vardır.

Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireylere Yararları

- ◆ BEP aracılığı ile kapasite ve öğrenme hızına göre eğitim alır.
- ◆ Kendine güven, takdir edilme,iŖe yarama, cesaret,sorumluluk gibi sosyal değerleri geliŖir.
- ◆ Özelliklerine uygun ortamdan dolayı uyum ve başarısı artacaktır.
- ◆ Olumsuz davranıŖ yerine olumlu davranıŖları artacaktır.
- ◆ Normal öğrencilerle birlikte çalıŖmaları daha büyük başarılar için kendilerinde istek ve cesaret uyandırır.
- ◆ Bu öğrenciler normal öğrencilerden bazı davranıŖları öğreneceklerdir.
- ◆ Eğitim programlarına ek olarak aile eğitimi, sosyal, kültürel ve serbest zaman etkinlikleri sayesinde öğrenmeleri geliŖir.

Normal Çocuklara Yararları

- ◆ Özürlü bireye karşı kabul, hoŖgörü, yardımlaŖma, demokrasi ve ahlaki anlayıŖları geliŖir.
- ◆ Bireysel farklılıkları doğal karşılar ve saygı gösterir.
- ◆ Kendi yetersizliklerini görme , bunları kabul etme ve giderme davranıŖları geliŖir.
- ◆ Özürlülerle birlikte yaŖamayı öğrenir.
- ◆ Liderlik ,model olma ve sorumluluk duygusu geliŖir.

Ailelere Yararları

- ◆ Çocuk üzerindeki beklentileri çocuklarının kapasiteleriyle uygunluk göstermeye başlar.
- ◆ Okula bakış açıları değişir.
- ◆ Çocukların ilgi ve ihtiyaçları konusunda daha sağlıklı bilgi edinirler.
- ◆ Aile içi çatışmalar azalır ve aile sağlığı artar.
- ◆ Çocuklarına nasıl yardım edecekleri konusunda yeni yollar öğrenirler.

Öğretmenlere Yararları

- ◆ Şartsız kabul, sabır, hoşgörü, bireysel özelliklere saygı davranışları gelişir.
- ◆ B.E.P hazırlama ve uygulamada daha başarılı olurlar.
- ◆ Eğitimde ekonomiklik ve fırsat eşitliği sağlanır.
- ◆ Kaynaştırma öğrencisi ile yapılan çalışmalar sayesinde öğretim becerileri gelişecek ve deneyimleri artacaktır.

Kaynaştırma Eğitiminde Görev Alan Personelde Bulunması Gereken Özellikler:

- ◆ Yeniliklere ve değişmeye açık olmalı,
- ◆ İnsanları ön yargısız kabul gösterici olmalı
- ◆ Tarafsız ve objektif olmalı,
- ◆ Tutarlı, kararlı, dengeli, kişilik yapısına sahip olmalı,
- ◆ Özel eğitim alanını öğrenmeye ve öğretmeye hazır ve istekli olmalı,
- ◆ Sabırlı, sakin, sevgi dolu olmalı.
- ◆ İnsan sevgisi ve insana değer verici olmalı,
- ◆ Empatik bir anlayışa sahip olmalı,
- ◆ Görev aldığı kurumun amaç ve ilkeleriyle bağdaşım içinde olmalı,
- ◆ İşbirliğini seven bir kişi olmalı.

Özetle

KAYNAŖTIRMA UYGULAMALARI

A- Tam zamanlı kaynaŖtırma

B- Yarı zamanlı kaynaŖtırma

C- Tersine KaynaŖtırma

Tam Zamanlı KaynaŖtırma:

Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencinin kaydı normal sınıftadır; öğrenci tam gün boyunca normal sınıfta eğitim almaktadır.

Yarı Zamanlı KaynaŖtırma:

Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencinin kaydı özel sınıftadır; özel eğitim sınıfı öğrencisi başarılı olabileceği derslerde kaynaŖtırma sınıfında eğitim almaktadır.

Tersine KaynaŖtırma:

Yetersizlikleri olmayan bireyler istekleri doğrultusunda özellikle okul öncesi eğitimde, çevrelerindeki kaynaŖtırma uygulaması yapan özel eğitim okullarında açılacak sınıflara kayıt yaptırabilirler.

KaynaŖtırma Uygulamalarında Görev ve Sorumluluklar

İlgili Mevzuatta Belirtilen Görevleri Yanında:

Müdür

KaynaŖtırma uygulamaları için

- ◆ Kurumda gerekli düzenlemeleri plânlar
- ◆ Uygulanmasını sağlar,
- ◆ Özel eğitim hizmetleri kurulu ile iş birliği yapar.

Gezerek Özel Eğitim Görevi Verilen Öğretmen

- ◆ Bireyselleştirilmiş eğitim programlarını uygular,
- ◆ Değerlendirir,
- ◆ Gerektiğinde bireye, aileye, öğretmene ve kuruma bilgi verir

Öğretmen

- ◆ Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin sınıf tarafından sosyal kabulü için önlemler alır,
- ◆ Bireysel ve gelişim özelliklerini dikkate alarak değerlendirme yapar,
- ◆ Programını bireyselleştirerek uygular.
- ◆ Aileler, ilgili kurum ve kuruluşlar ile iş birliği içinde çalışır.

Rehber Öğretmen-Psikolojik Danışman

Kaynaştırma uygulaması kararı ile gelen öğrenciler için,

- ◆ Uygun eğitim ortamının düzenlenmesi,
- ◆ Öğrencilerin gelişimlerini izleme ve aile eğitimi konularında öğretmenlere, rehberlik eder.

Aile

- ◆ Programın uygulanması sırasında çalışmalara etkin bir şekilde katılır,
- ◆ Gerekliğinde eğitim araç-gereç desteği sağlar.

Özel Eğitime İhtiyacı Olan Birey

- ◆ Değerlendirme sonrasında çıkan eğitim önlemi ve yöneltme kararında isteğini belirtir.

Değerlendirme

Kaynaştırma uygulamasındaki öğrenciler,

- ◆ Devam ettikleri okulun sınıf geçme ve sınavlarla ilgili hükümlerine göre değerlendirilir.
- ◆ Bireysel ve gelişim özellikleri dikkate alınarak, sınavlarda gerekli önlemler alınır ve düzenlemeler yapılır.
- ◆ Değerlendirmede, öncelikle bireyselleştirilmiş eğitim programlarında hedeflerin gerçekleştirilmesi esas alınır."

Görme Yetersizliği Olan Öğrencilere

- ◆ Yazılı yoklamalarda yeteri kadar zaman verilir.
- ◆ Braille (kabartma yazı) olarak verilen yanıtlar sınavdan hemen sonra öğretmenin öğrenciye okutmasıyla değerlendirilir.
- ◆ Yazılı yoklamalarda daktilo, bilgisayar gibi cihazlardan yararlanılabilir.
- ◆ Bu öğrenciler, çizimli ve şekilli sorulardan muaf tutulurlar.

İşitme Yetersizliği Olan Öğrencilere

- ◆ İstekleri doğrultusunda, yabancı dil programlarının bazı konularından veya tamamından muaf tutulurlar.
- ◆ Bu öğrencilerin başarıları yazılı sınavlar, ödevler ve projelerle değerlendirilir.

Ortopedik Yetersizliği Olan Öğrenciler

- ◆ Yazmada güçlük çektiği belirlenenler sözlü olarak değerlendirilir.
- ◆ Sinir sisteminin zedelenmesi ile ortaya çıkan yetersizliği olanlar ise, çoktan seçmeli testler ile değerlendirilebilir

Dil ve Konuşma Güçlüğü Olan Öğrencilerin Değerlendirilmesinde

- ◆ Yazılı sınavlar, ödevler ve projeler dikkate alınır.

Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrenciler

- ◆ Güçlükten etkilenme durumlarına göre yazılı sınav veya sözlü değerlendirmelerin herhangi birinden istekleri doğrultusunda muaf tutulurlar.

Hiperaktivite ve Dikkat Yetersizliği Olan Öğrencilerin

- ◆ Bu özellikleri göz önüne alınarak, kısa yanıtı ve az sorulu yazılı sınavlar, ödevler ve projelerle değerlendirilirler.

Otistik ve Duygusal Uyum Güçlüğü Olan Öğrencilerin Değerlendirilmesi

- ◆ Öğrencilerin hazır oldukları zamanlarda yapılır.

Özel eğitim hizmetleri kurulu, bu öğrenciler için

- ◆ Tedavi,
- ◆ Psikolojik danışmanlık,
- ◆ Rehabilite,
- ◆ Bakım-gözetim-koruma altına alma,
- ◆ Moral
- ◆ Maddi destek konularında ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapar.
- ◆ Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisinin görüşü dikkate alınır,
- ◆ Esnek ve hoşgörülü davranılır.

KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNE YÖNELİK HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Öğretmeni hazırlama

Engelli öğrenciyi hazırlama

Diğer öğrencileri hazırlama

Aile ve yakın çevreyi hazırlama

Okul yönetimini hazırlama

Eğitim ortamını hazırlama

Eğitim programını hazırlama

Öğretmeni Hazırlama

- ◆ Aile, okul çevreyle sürekli işbirliği içinde olun.
- ◆ Yalnız değilsiniz
- ◆ Öğretmenler; kaynaştırma uygulamasının en önemli ögesi sizsiniz.
- ◆ Özür türleri ve özellikleri konusunda bilgi edinin

Engelli Öğrenciyi Hazırlama

- ◆ Öğrenciye kendinden beklenen davranışları söyleyin.
- ◆ Bu tür çocuklar için gerekli araç gereçleri temin edin
- ◆ Karşılaşabileceği sorunlarla ilgili konuşun.
- ◆ Öğrencinin sağlık durumu ile ilgili bilgi edinin.

Diğer Öğrencileri Hazırlama

- ◆ Özürlü çocuklar hakkında bilgilendirme.
- ◆ Kendilerini özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin yerine koyma çalışmaları yapmak
- ◆ Olumlu tutum, anlayış ve davranış geliştirme çalışmaları yapılmalı.

Aileyi ve Yakın Çevreyi Hazırlama

- ◆ Ailelerle düzenli toplantılar yapmak
- ◆ Ailelere bilgilendirici konuşmalar, seminerler düzenlemek
- ◆ Her aşamada aileyi de işe katmak
- ◆ Çocuğundaki gelişmeleri aileyle paylaşmak

Okul Yönetimini Hazırlama

- ◆ Okul yönetimini kaynaştırmanın gereğine ve önemine inandırma.
- ◆ Kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutumunun olumlu olmasını sağlama.
- ◆ Okul yönetiminin özel eğitim personeliyle olan işbirlikçi tutumu, diğer öğretmenlere ve okul personeline model olacak ve onları olumlu yönde etkileyecektir.

Eğitim Ortamını Hazırlama

- ◆ Ortam çocukların kolay hareket edebileceği şekilde olmalıdır.
- ◆ Sınıf mevcutları sınırlı tutulmalıdır.
- ◆ Öğrenci sınıf ortamında en uygun bir yere oturtulmalıdır.
- ◆ Sınıfta çocuğun engeline uygun gerekli araç gereç bulunmalıdır.

Öğretim Programı Hazırlama

- ◆ BEP hazırlanmalıdır.
- ◆ Hangi ders ve etkinlikleri normal çocuklara birlikte yapacağı, hangi derslerde destek eğitimi verileceği belirlenir.

KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- ⊕ Öğrencinin yetersiz yönleri kadar yeterli yönleri de bilinmelidir.
- ⊕ Normal sınıf içinde tek bir yetersizlik türüne yönelik yerleştirme yapılmalıdır.
- ⊕ Eğitim okulda olduğu kadar okul dışı ortamlarda da devam ettirmeye çalışılmalıdır.
- ⊕ Çocuklara başarabilecekleri görevler verilmeli başarılar ödüllendirilmelidir.
- ⊕ Çocuğun güvenini, kişiliğini, ilgisini sarsacak sözlerden kaçınılmalıdır.
- ⊕ Çocuğu normal hale getirmek değil de yeteneklerini en iyi şekilde kullanmalarını sağlamak en önemli hedef olmalıdır.
- ⊕ Yapılan etkinlikler bireyin duyu kalıntısına hitap edecek şekilde planlanmalıdır.
- ⊕ Ders konularının analizleri yapılmalı konular parçalara ayrılmalıdır.
- ⊕ Sosyal, kültürel, iş ve meslek eğitimi çalışmalarına ağırlık verilmelidir.
- ⊕ Her aşamada çocuklar güdülenmeli ve teşvik edilmelidir.
- ⊕ Yetersizlik ne olursa olsun bireyi olduğu gibi kabul etmek esas alınmalıdır.
- ⊕ Çalışmalarda aile ve yakın çevresinin desteği alınmalıdır.
- ⊕ Öğrencinin öğrenciye rehberlik etmesine yer verilmelidir.
- ⊕ Etkinlikler sonucunda çocuğa geri bildirimler verilmeli, geldiği durum hakkında bilgiler verilmelidir.
- ⊕ Çalışmalar sürekli gözlenmeli kayıt edilmeli ve durum hakkında aileye açıklamalar yapılmalıdır.
- ⊕ Sınıflarda 15 öğrenciye 1 kaynaştırma öğrencisi planlanmalı zorunlu olmadıkça birden fazla öğrenci alınmamalıdır.
- ⊕ Her kaynaştırma öğrencisi için ayrı bir B.E.P hazırlanmalıdır.
- ⊕ En iyi öğretim bireyselleştirmeden toplumsallaştırmaya, somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa doğru giden yoldur. Öğretmenlerin öğrenciye sunacakları bilgi alanlarını bu eğitim ilkelerine göre düzenlemeleri yararlı olacaktır.
- ⊕ Öğrenmenin verimini artırmak için, sözel yöntemin yanında gözlem, deney, modelleştirme, problem çözme, soru- cevap, tartışma, grup çalışması vb. öğretim yöntemlerinin de kullanılması uygun olacaktır.
- ⊕ En iyi öğrenilen şeyler kendi kendine yaparak ve yaşayarak öğrenme durumuyla ortaya çıkar. Öğretmen bu yöntemi tüm etkinliklerin temelinde almalıdır. Yaşantı, dramatize, gösteri yöntemlerinin kullanılmasına özen göstermelidir.
- ⊕ Öğretim etkinliklerinde görsel- işitsel materyaller kullanılması uygun olur. Çünkü öğrenme işlemine katılan duyu organlarının sayısı ne kadar çoksa öğrenme o kadar iyi, unutmada o kadar geç olacaktır.
- ⊕ Öğrenciler düşük not aldıkları zaman öğretmenler öğrenciler hakkında önyargı beslememeli onlara karşı ilgi ve güvenini yitirmemelidir.
- ⊕ Öğretmen ders anlatırken öğrenci ile sürekli göz iletişimde bulunmalıdır.
- ⊕ Göz iletişimi hem sınıfın denetiminde hem de derse karşı uyanık ve dikkatli tutmada etkili bir yöntemdir.
- ⊕ Öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve olgunluk düzeyleri ve bazı özellikleri dikkate alınarak en uygun pekiştiriciler seçilmeli ve bunlar başarıyı ödüllendirici olarak kullanılmalıdır
- ⊕ Olumsuz davranışlardan çok olumlu davranışların, yetersizliklerden çok çocuğun yeterli yönlerinin görölüp pekiştirilmesi daha uygun bir yöntemdir.